

створювати інтегровані просвітницькі програми, проводити тренінгову роботу для студентства з залученням до співпраці фахівців різних галузей.

Література

1. Тарасова Т. Б. Психологічні особливості студентства. Навчально-методичний посібник для магістрантів / Т. Б. Тарасова. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2004. – 50 с.
2. Тарасова Т. Б. Психологічна просвіта : навчальний посібник / Т. Б. Тарасова. – Суми : Університетська книга, 2013. – 462 с.
3. Шмелькова Г. М. Інноваційні підходи у вихованні сучасного студентства як специфічної соціальної групи / Г. М. Шмелькова // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (16-17 квітня, 2008 року, м. Суми). – Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. – С. 283-289.

Анотація. Михайличенко С.Е., Депутат О.Ю. Психологічна просвіта студентів ВНЗ. В статті представлені здобутки теоретичного та експериментального вивчення розуміння студентами ВНЗ педагогічних спеціальностей значення психологічної просвіти під час проходження професійного навчання.

Ключові слова: професійна мотивація, професійна спрямованість, професійне навчання, психологічна культура, психологічна просвіта.

Аннотация. Михайличенко С.Э., Депутат А.Ю. Психологическое просвещение студентов ВНЗ. В статье представлены результаты теоретического и экспериментального изучения понимания студентами ВНЗ педагогических специальностей значения психологического просвещения во время прохождения профессионального обучения.

Ключевые слова: профессиональная мотивация, профессиональная направленность, профессиональное обучение, психологическая культура, психологическое просвещение.

Summary. Mykchailychenko S., Deputat O. University students' psychological education. The achievements of theoretical and experimental studies of the University students' of pedagogical specialties understanding of the importance of psychological education during vocational training are under review in the article.

Key words: professional motivation, professional orientation, professional training, psychological culture, psychological education.

Л. В. Моторна

кандидат педагогічних наук
Вінницький технічний коледж, м. Вінниця
lesja110@mail.ru

КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН У КОЛЕДЖАХ

Досвід викладання природничо-наукових дисциплін у технікумах і коледжах, застосування різноманітних методів науково-педагогічного дослідження дозволяють визначити компоненти професійної спрямованості природничо-наукової підготовки у ВНЗ I-II рівнів акредитації технічного профілю.

Різні аспекти професійної спрямованості загальноосвітніх дисциплін у системі професійної освіти обґрунтовані у працях С.Я. Батишева, В.Ф. Башаріна, Р.С. Гуревича, Г.С. Гуторова, О.С. Дубинчук, М.І. Мамутова, О.Я. Кудрявцева, К.К. Платонова, Л.Д. Хромової.

Над проблемою діагностики професійної спрямованості працювали С. Деллінгер, М.К. Котіленков, Г.С. Нікіфоров, Є.М. Павлютенков, Г.В. Резанкіна, Дж. Холланд, К.Т. Юнг.

Мета цієї статті полягає у теоретичному обґрунтуванні компонентів професійної спрямованості навчання природничо-наукових дисциплін у підготовці молодших спеціалістів технічного профілю.

Основою структурних характеристик професійної спрямованості навчання природничо-наукових дисциплін є структура педагогічної діяльності. Дані структурні характеристики є динамічним утворенням, в якому виділяють систему таких компонентів як змістовний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісний, регулятивний.

Змістово-організаційний компонент професійної спрямованості природничо-наукової підготовки у ВНЗ I-II рівнів акредитації технічного профілю полягає у відповідності змісту природничо-наукової підготовки цілям і завданням сучасної професійної освіти у ВНЗ I-II рівнів акредитації. Основою такої

відповідності є інтеграція природничо-наукових, загально-технічних і спеціально-технічних знань.

Природничо-наукові знання необхідні для розуміння навколишнього світу, змін, які відбуваються завдяки діям людей та прийняття відповідних рішень, як у професійній діяльності, так і в побуті. Дані знання формують у студентів науковий світогляд, наукове і творче мислення, основи методології пізнання світу та виховують екологічну культуру і ціннісне ставлення до науки.

Загально-технічні знання на всіх рівнях освіти є основою для вивчення широкого спектру спеціальностей та узагальнюють відомості про значну групу технічних засобів. Дані знання характеризують науково-технічні принципи і закономірності, складові частини багатьох технічних об'єктів.

Спеціально-технічні знання безпосередньо формують професійну компетентність майбутніх молодших спеціалістів технічного профілю та слугують основою для їхнього професійного становлення.

Зміст навчання має в собі деякі конкретні можливості для розвитку професійної спрямованості, що викликають у студентів враження, емоції, котрі сприяють взаємодії нової інформації, нових знань із вже наявними, із життєвим досвідом студентів. Крім того, зміст навчання має суттєві можливості для збудження і розвитку інтересу до майбутньої професії [3, с. 100].

Мотиваційно-ціннісний компонент полягає в усвідомленні студентом природи як цінності та активній участі в створенні нових позитивних взаємозв'язків науки і технології, перешкоджанні виникнення їх негативних проявів. Це також викликає позитивне ставлення до обраної професії та спонукає бажання займатися певною професійною діяльністю. Якщо за основу професійної мотивації взяти таку класифікацію, як внутрішня і зовнішня, позитивна і негативна мотивації, то внутрішня позитивна мотивація збільшує продуктивність діяльності та викликає позитивні емоції, а негативна й зовнішня – знижують продуктивність професійної діяльності і надають їй примусового характеру. Професійна мотивація в поєднанні із професійними і природничо-науковими знаннями, вміннями та навичками є обов'язковою умовою успішної професійної діяльності. Відомо, що мотиваційні феномени є одними із найвагоміших умов, які позначаються на досягненні людиною успіху в певній діяльності [2].

Діяльнісно-операційний компонент професійної спрямованості природничо-наукової підготовки у ВНЗ I-II рівнів акредитації технічного профілю полягає у відповідності знань, умінь, навичок природничо-наукової підготовки та їх застосуванні під час проходження виробничої практики, а також у активній позиції щодо оволодіння природничо-науковими знаннями. Обов'язковими складовими діяльнісного компоненту є прагнення щодо самовдосконалення, самоосвіти і самовиховання. В процесі даної підготовки перевага надається завданням творчого характеру; вмінню організовувати професійне самовиховання та самоосвіту; наявність самокритичності в оцінці своєї поведінки, вчинків та результатів навчально-виховної діяльності; активна та планомірна робота над собою згідно з метою професійного самовдосконалення.

Оцінний компонент визначається умінням спостерігати за природою, експериментувати, аналізувати результати своєї професійної діяльності. Це вміння прогнозувати зміни навколишнього середовища в результаті діяльності людини, на основі знань принципів та законів природничонаукових дисциплін. Основою даного компоненту є адекватна оцінка своїх професійних знань та навичок, що спонукає до професійного самовдосконалення. Даний компонент також містить у собі механізми впевненості у подоланні труднощів, які будуть виникати в оволодінні професійною діяльністю. Важливою складовою цього компоненту є інформованість майбутнього молодшого спеціаліста про професію та усвідомлення ним професійного самовизначення, що надалі слугує основою професійного зростання та самовдосконалення.

Емоційно-регулятивний компонент полягає у формуванні позитивних емоцій під час природничо-наукової підготовки молодших спеціалістів технічного профілю, що спонукає позитивне ставлення до природничо-наукових знань, які мають професійну спрямованість, а також розвиток у них професійного інтересу. Він є потужним поштовхом до майбутньої професійної діяльності, під впливом професійного інтересу діяльність майбутніх фахівців стає продуктивнішою та приносить задоволення. Однією із важливих складових даного компоненту є задоволення своїми професійними вміннями та вмінням застосовувати природничо-наукові знання у період проходження виробничої практики, що стимулює бажання займатися надалі певною професійною діяльністю. Емоційно-регулятивний компонент визначається також сформованою професійною культурою, що проявляється у володінні професійним етикетом, правилами спілкування, емоційним станом та вмінням уникати конфліктів. Професійна культура нині є одним із основних критеріїв визначення професійної компетентності молодшого спеціаліста технічного профілю.

Результат професійної спрямованості природничих дисциплін у підготовці молодших спеціалістів технічного профілю – ріст мотивації до вивчення природничих наук, єднання загальної, професійної освіти та професійної практичної діяльності. Професійна спрямованість природничих наук зміцнює цілісність навчально-пізнавальної діяльності студентів, сприяє глибшому засвоєнню навчального матеріалу.

Література

1. Гончаренко С.У. Про якість професійної освіти // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції. – Хмельницький: Авіст, 2007. – С. 50-54.
2. Гуревич Р.С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах: Монографія – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 410 с.
3. Петрук В.А. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей у процесі вивчення фундаментальних дисциплін. Монографія – Вінниця: УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2006. – 292 с.

Анотація. Моторна Л.В. Компоненти професійної спрямованості навчання природничо-наукових дисциплін у коледжах. У статті автор розкриває основні компоненти професійної спрямованості навчання природничо-наукових дисциплін в процесі підготовки майбутніх фахівців у коледжах та технікумах. Автор визначає наступні компоненти: змістовний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісний, регулятивний.

Ключові слова: коледж, технікум, професійна спрямованість, компоненти професійної спрямованості.

Аннотация. Моторная Л.В. Компоненты профессиональной направленности обучения естественнонаучных дисциплин в колледжах. В статье автор раскрывает основные компоненты профессиональной направленности обучения естественнонаучных дисциплин в процессе подготовки будущих специалистов в колледжах и техникумах. Автор определяет следующие компоненты: содержательный, мотивационно - ценностный, деятельностный, регулятивный.

Ключевые слова: колледж, техникум, профессиональная направленность, компоненты профессиональной направленности.

Summary. Motorna L.V. Components of a professional orientation of teaching science subjects in colleges. In the article the author reveals the main components of a professional orientation of teaching natural-science disciplines in the process of preparing future professionals in colleges and technical schools. The author defines the following components: meaningful, motivational and valuable, and regulations.

Key words: College, technical school, professional orientation, professional orientation components.

І. А. Приходько

викладач

ВКНЗ СОР «Лебединське педагогічне училище ім. А.С.Макаренка»

iprihodko-63@mail.ru

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Демократичний підхід в сучасній освіті сприяє тому, щоб викладачі та студенти стали експертами у використанні різних стратегій і підходів до навчання. Студенти застосовують різні засоби (демонстрації, пошук і дослідження, письмова й усна рефлексія, діалог, презентації, серії робіт з однієї теми, виставки, фотоекспозиції, використання візуальних та аудіозасобів, застосування знань у реальному світі), щоб показати, чому вони навчилися.

Найбільш результативними є технології, які спрямовані на створення особливих відносин між викладачем та студентами, встановлення атмосфери взаємоповаги, довіри та відповідальності. Технології, які надають навчальному процесу діалогічного та демократичного характеру, відносяться до класу інтерактивних.

Застосування інтерактивних технологій у ході лекційного викладу матеріалу передбачає перетворення студента на суб'єкт активного творчого процесу, забезпечення сприятливих психологічних умов для співпраці викладача та студентів, стимулювання пізнавальної активності на занятті та після нього.

За такого підходу неможливо не помітити, що традиційна лекція, у якій переважає репродуктивне сприйняття матеріалу слухачами, відзначається низкою суттєвих вад:

- зазвичай вона має вигляд монологічного інформаційного потоку, розрахованого на неіснуючого "середньостатистичного" студента та байдужого через свою "загальнодоцільність" до потреб конкретного слухача;

- обмін інформацією має переважно односторонній характер: одна сторона займає рецептивну позицію, а друга – викладає проблему, не будучи певною, чи фіксують слухачі причинно-наслідкових зв'язки, чи вихоплюють з неї тільки те, що знаходиться на поверхні;

- зведення навчальної активності аудиторії під час такої лекції до рівня копіювання монологу викладача